

ArXiv 30 jaar!

Voor een natuurkundige zijn of haar onderzoek publiceert, wordt het vaak in preprint-vorm al beschikbaar gemaakt. Sinds 1991 bestaat er een centrale server waarop voor veel vakgebieden al die preprints verzameld worden en voor iedereen beschikbaar worden gemaakt: het arXiv.

Het officiële communicatiekanaal tussen wetenschappers wordt gevormd door de wetenschappelijke tijdschriften. Men schrijft een artikel over het onderwerp dat bestudeerd wordt en stuurt het in naar een tijdschrift om te publiceren. Vakgenoten krijgen dan (geanonimiseerd) de vraag of ze de ingestuurde artikelen willen nakijken op wetenschappelijke relevantie en correctheid. Als deze ‘peer-reviewers’ een positief advies geven wordt het artikel gepubliceerd.

Dit systeem van peer review is behoorlijk oud en heeft verscheidene voor- en nadelen, waar ik hier niet in detail op in zal gaan. In plaats daarvan wil ik het hebben over een website die dit jaar 30 jaar bestaat, en die voor velen binnen de natuurkundegemeenschap een standaard open tabblad is in de webbrowser: het arXiv (<https://arxiv.org>). Het arXiv is een website die ontwikkeld is als een *pre-publicatiearchief* voor wetenschappelijk materiaal, een stap vóór de officiële publicatie, dus. Veel wetenschappers die een artikel hebben geschreven binnen de natuur-, wis-, scheikunde of computerwetenschappen, plaatsen dit artikel eerst als voorpublicatie op het arXiv. Iedereen in de wereld kan vervolgens dit artikel al downloaden, geheel gratis, en bekijken. Het arXiv is daarmee een uitstekende bron voor wetenschappelijk

materiaal.

Uiteraard is het arXiv niet feilloos: de artikelen die daarop geüpload worden hebben bijvoorbeeld niet de proef van peer review doorstaan. Auteurs hebben weliswaar de steun nodig van geverifieerde accounts, maar dat wil niet zeggen dat er nooit artikelen van dubieuze kwaliteit worden gepost. Zulke wetenschappelijk 'onzuivere' artikelen kunnen door de lezers wellicht voor waarheid worden aangenomen, en zo leiden tot verdere onjuistheden. Daarom blijft het belang van wetenschappelijke tijdschriften toch nog erg groot: een gepubliceerd artikel heeft uiteindelijk een veel beter geverifieerde wetenschappelijke impact dan een artikel op het arXiv.

Een pre-publicatie op het arXiv heeft dus nooit de status van een publicatie, maar de voordelen zijn minstens even groot als de nadelen: wetenschappers hoeven bijvoorbeeld niet meer maanden of zelfs jaren te wachten voor het werk van hun collega's gecontroleerd en beschikbaar is. Daardoor blijft het arXiv een geweldig nuttige bron van wetenschap. Ik nodig iedereen uit om zelf eens te kijken naar de laatste artikelen over interessante onderwerpen, of wellicht lecture notes van gerenommeerde wetenschappers: die worden daar ook regelmatig gepubliceerd.

Zelf ben ik zo'n fan dat ik het niet kon laten om de speciale 'arXiv 30 years'-trui te kopen, en daarmee de arXiv-stichting een klein beetje financieel te steunen!

